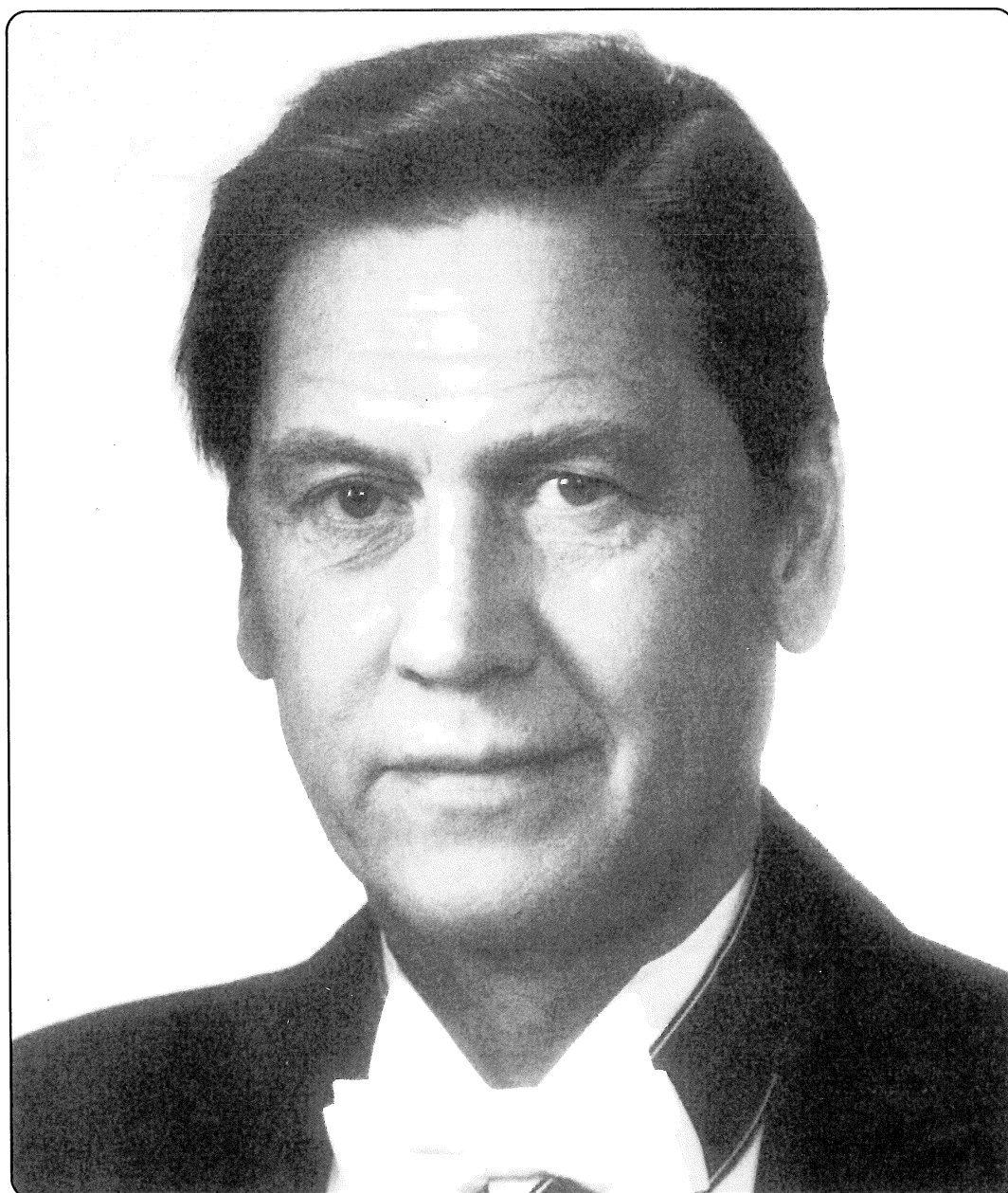

Movitz

Svenska Hornsällskapets medlemstidning

Nr 19, mars 2004

BELFRAGE

INNEHÅLL

Ordföranden har ordet	3
Styrelsen till Skåne	3
Bengt Belfrage i fokus	4
SHS:s hornweekend	5
Nystart på Sibelius- akademien	6
Rapport från Nordiskt hornseminarium i Askov, Danmark	8
Blekinge Internationella Brass-Akademi	9
Göteborgs Hornklubbs julfest	10
Stefan Engström 1969-2003	11
Studera horn i London ..	12
Wien	14
Hört & Hänt	15
Kalendern	16
Holgers arr	16

BESÖK SHS HEMSIDA

www.shs.home.se

UTGIVARE

Svenska Hornsällskapet

TRYCKERI

Litorapid AB, Göteborg

MOVITZ, ISSN 1104-8700

STYRELSE

Elisabet Bernspång,
ordförande

040-611 99 08

elisabeth@bernspang.com

Brita Järvidalo Jensen,
sekreterare

040-92 14 33

Johan Jeppsson, kassör

070-89 75 892

jeppsjoan@yahoo.se

Einar Öhman, ledamot

040-12 02 17

[einar.ohman@](mailto:einar.ohman@epsilon.telenordia.se)

epsilon.telenordia.se

Carl Magnus Trygg, ledamot

040-26 71 69

carl-magnus.trygg@lund.se

Hans Svensson, suppleant

040-12 68 69

hassehorn@hotmail.com

Joakim Casagrande, suppleant

040-18 42 76

BLI MEDLEM!

Är du inte medlem redan
eller känner någon som
borde vara det?

Medlem blir man genom
att betala årsavgiften
200 kr, 100 kr (stud) eller
300 kr (familj) till
pg 58 31 07-8.

Kom ihåg att ange namn och adress
på inbetalningskortet!

Meddela e-postadress om du önskar
föreningens e-brev.

TIDNINGSGRUPP

Anita Andersson

08-37 32 67

a.anita@telia.com

Thomas Lindgren

08-720 55 25

lindgren.t@telia.com

Malcolm Page

031-18 09 25

malcolm.page@tele2.se

Lennart Stevensson

08-33 53 28

stevensson@passagen.se

Sven-Erik Sieurin,
hemsideredaktör

070-683 88 08

sieurin@home.se

MOVITZ TILL SALU!

Alla Movitz-läsare kan nu
komplettera sin tidskriftssamling
genom att köpa nummer som
saknas för 25 kronor styck eller
fem tidningar för 100 kronor (plus
eventuellt porto). Beställa
går bra att göra av Anita Andersson
på 08-37 32 67

eller a.anita@telia.com

En förteckning över innehållet
i de olika numren finner
du på vår hemsida
www.shs.home.se

ÖRDFÖRANDEN HAR ORDET

Help! Lyssnar på Beatles. Inte den mest traditionella repertoaren som hornist men det går att höra ett och annat efterslag och sådana känner vi ju till. Fick för en timme sedan reda på att jag har blivit vald till ordförande i Svenska Hornsällskapet. En organisation med något ovanlig rekryteringspolicy. Vissa organisationer annonserar. Andra rekryterar sina medlemmar via andra medlemmar. Åter andra ringer direkt hem till folk och frågar om de vill vara med. Så gjorde man även i mitt fall. Och man frågade om jag ville vara med. I styrelsen. Hur skulle jag kunna tacka nej? Varför börja som vanlig medlem? Några dagar senare ringde man igen. Den tilltänkta ordföranden befann sig på Kuba och årsmötet närmade sig. Stående bland litalaglas på Cervera fick jag på mobiltelefon förfrågan om jag ville bli ordförande. Återigen svårt att tacka nej. Så jag tackade ja! Och ikväll ringde man från

Movitz-redaktionen och sa att jag hade blivit vald. Jag tackar för förtroendet.

Vem är jag, då? Jag har spelat så länge jag har kunnat hålla i ett instrument, först althorn och nu valthorn. Om jag bara hade övat också.... När jag skulle välja yrke stod det mellan valthornist och läkare. Båda har lång utbildning, obekväma arbetstider men helt krasst, man tjänar bättre som läkare. Så det blev läkare. Det betyder också att jag kan spela bara för att det är roligt. Dessutom är en hobbyhornist oftast harmlös medan en hobbyläkare oftast är livsfarlig.

Under min uppväxt i Kalmar kände jag bara två personer som spelade valthorn, min lärare och min syster (min pappa planerade för en brasskvintett i familjen, det slutade med en trumpet och två horn). När jag flyttade till Malmö blev det dock spela av. I några år var jag med i blåsorkestern Röke Blås från norra Skåne. Blåsorkestermusik ligger mig varmt om

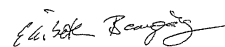
hjärtat. Färre pauser för hornen (men fler efterslag) än i symfoniorkester. Nu spelar jag i Malmö Sinfonietta med den bästa hornsektion jag har suttit i.

Vad jag har förstått är det styrelsens uppgift att arrangera nästa årsmöte med tillhörande kurser, master classes, andra aktiviteter och vad vi nu vill erbjuda er. Innan jag tackade ja förhörde jag mig naturligtvis om vilka som skulle ingå i styrelsen och en sådan styrelse kan man inte heller tacka nej till.

Nu borde jag nog öva lite. Antar att det ser bättre ut om sällskapets ordförande inte bara äger ett valthorn eller två utan även spelar på det. Ett Dieter Otto förresten.

Och så väntar jag på att få inbetalningskortet så att jag faktiskt blir medlem också.

Er ordförande

Elisabeth Bernspång

STYRELSEN TILL SKÅNE

Den östgötabaserade styrelsen har nu verkat i två år och det är dags för styrelsen att flytta geografiskt. På årsmötet i Motala valdes därför en styrelse med ledamöterna i Skåne.

Vår nya ordförande heter **Elisabeth Bernspång** och kommer från Kalmar. Hon är skånebo sedan studietiden och läkare till professionen. Elisabeth spelar horn i Malmö Sinfonietta, tidigare även i Röke Blås. Hon sjunger dessutom i Malmö Symfoniorkesters kör och förutom musik tycker hon om mat och vin.

Sekreterare är **Brita Järvidalo Jensen**, student på magisternivå i urban utveckling och planering. Brita kommer från Elverum i Norge, men har bott i Malmö sedan år 2000. Hon spelar i Akademiska Kapellet.

Den nye kassören är Johan Jeppsson, frilansmusiker utbildad i Malmö. Johan gillar fotboll, både att spela och att åskåda.

Einar Öhman, ursprungligen från Tullinge söder om Stockholm, är ledamot. Einar har tidigare spelat i Hovkapellet, men arbetar nu i Malmö Symfoniorkester som alternerande solohornist. Han tycker om vatten och vattensporter i alla former, men inte vatten i hornet.

Carl-Magnus Trygg, även han ledamot, arbetar som producent för Lunds Kulturskola och för Nordiska Ungdomsorkestern. På fritiden spelar han med Lunds Stadsorkester och Hemvärnets Musikkår i Lund. Andra intressen är konst, litteratur och sport.

Till en av suppleantplatserna valdes

Hans Svensson, som spelar i Malmö Operaorkester. Specialintressen är förutom hornet engelska sportbilar, och då främst den egenrenoverade BMC Cooper -78, och sommarhuset vid Ringsjön.

Den andre suppleanten är **Joakim Casagrande**, som jobbar med horn-, orkester- och musikdataundervisning i Lunds Kulturskola. Han spelar dessutom i Lunds stadsorkester och har lite undervisning på musikhögskolan i Malmö.

Ett väl meriterat gäng alltså, som önskas all lycka i styrelsearbetet.

Anita Andersson

BENGT BELFRAGE I FOKUS

Med anledning av den nyss utkomna memoarboken "Ein Heldenleben" – Mitt liv som hornblåsare, passade Svenska hornsällskapet på att få en längre pratstund med Bengt Belfrage i samband med årsmötet i Motala. Det blev en intressant kväll för oss som var närvarande, där Bengt berättade om sin musikaliska karriär och sina minnen. Vi fick oss också lite musik till livs, dels då Bengt spelade Wagnertuba, men också från den cd, där han har samlat en blandad repertoar för horn. Här följer ett försök att kortfattat återge några viktiga händelser i Belfrages hornistliv.

Belfrage första försök till en musikalisk karriär inleddes 1945 i Norrköping, då han som 14-åring skulle göra en provspelning för att förhoppningsvis antas som musiksoldat vid Kungliga Bråvalla Flygflottilj, F13. I brist på ett instrument att spela upp på (kornetten, som han hade övat på året innan, hade under våldsamt lek med brodern blivit mer eller mindre ospelbar vid det här laget) blev Bengt istället ombedd att sjunga något, som kunde fungera som underlag för musikalisk bedömning. Efter att ha föreslagit några, vid den tiden, populära melodier bestämde sig juryn att lyssna till "Mor, lilla mor". Sångprovet föll väl ut och Belfrage blev anställd som musiksoldat - naturligtvis inte på sång, men inte heller kornett, utan på valthorn, vilket behövdes i musikkåren.

Att helt enkelt bli tilldelad ett instrument var inte någon ovanlig start på en musikerbana under 40-talet. Att bli militärmusiker var i stort sett den enda vägen för den som ville få en musikutbildning på ett blåsinstrument. Belfrage skildrar i sin bok hur livet som musiksoldat – längst ner i rangordningen – kunde te sig. Inte alltid uppmuntrande läsning förvisso, men intressant för oss i den yngre generation att få ta del av en verklighet, som var helt självklar för

många av den äldre generationens hornister och övriga blåsare.

Efter att ha avbrutit sina musikstudier ett antal gånger och istället börjat fundera på en militär karriär, hamnade Belfrage så småningom vid Orkesterskolan i Göteborg (nuvarande musikhögskolan). Där blev han Wilhelm Lanzky-Ottos förste elev i Sverige, något som betydde mycket för Belfrage. Äntligen en riktig lärare! Efter ett par månader dök det upp en fjärdehornstjänst i Hovkapellet, som Belfrage provspelade för. Strauss 1:a, i Wilhelms noggranna instudering, bland annat med ett imponerande högt tempo i det avslutande rondot, gjorde intryck på Sixten Ehrling (det gjorde däremot inte a vista-provet...) och Belfrage blev alltså anställd i Hovkapellet 1951. En av de första uppsättningarna han fick vara med på var Wagners "Nibelungens ring", med

den tyske dirigenten Joseph Keilberth på pulten. Ovan vid transponeringar som Belfrage var, i alla fall i den omfattning som Ringen-noterna uppvisar, blev de musikaliska repetitionerna en tuff start på arbetet som Hovkapellist. Bengt beskriver ett antal utbrott av både Keilberth och Ehrling, som var direkt riktade mot honom och hans felspelningar!

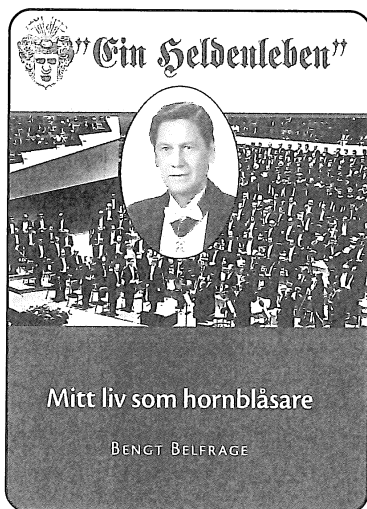
Med tiden blev dock 4:e-hornisten allt stabilare och så småningom gavs tillfälle att få uppflyttning till alternerande solohorn. Att därefter bli befodrad till ordinarie solohornstjänst visade sig vara mer långsökt än Belfrage hade anat, vilket gjorde att han tog tillfället att skicka in ansökningspapper för tjänsten som solohornist i Berliner Philharmoniker. Han blev kallad till provspelning, som ägde rum i Berlin i februari 1962. Efter att ha avslutat den med en övertygande Siegfried-signal spred sig ett leende på Karajans läppar och Belfrage fick tjänst-

en! Bruckners 4:a blev debutverket med denna anrika orkester och därefter följde en mängd konserter och turnéer i Europa, både med orkestern och kammarensemblen Philharmonisches Oktett. Under Berlinåren medverkade förstås Belfrage i en mängd skivinspelningar, bland annat en Beethoven-cykel, som nu finns återutgiven på Deutsche Grammophon (DG 463 088-2, 5CD).

Efter två år i Berlin återvände Belfrage till Stockholmsoperan och blev kvar i Hovkapellet fram till pensionen. 1975 efterträdde han Wilhelm Lanzky-Otto, som lärare vid musikhögskolan i Stockholm. Han bildade Trio Suecia tillsammans med violinisten Nils-Erik Sparf och pianisten Stefan Lindgren och med denna ensemble turnerade han i Sverige och gjorde också inspelningar för radion. De sista åren som lärare innebar också en mängd besök på utländska universitet, i egenskap av "visiting professor".

Belfrages memoarer bjuder på både nöjsam och intressant läsning ur såväl hornistisk som musikalisk synpunkt. En intressant beskrivning av de första trevande spelåren och därefter hur karriären tog fart med bland annat de spännande åren i Berlin. Det bjuds förstås också på en mängd roliga anekdoter om dirigenter, repetitioner och turnéer! Boken innehåller också en fristående del med namnet "En bleckblåsares testamente", där Belfrage bland annat ger tips och idéer kring grundläggande hornspel, etyder och övningar samt sin syn på stress och nervositet. Om man är intresserad av att köpa boken kan man kontakta Bengt Belfrage (se uppgifter nedan).

Hans-Erik Holgersson

Bengt Belfrage:
"Ein Heldenleben" -
Mitt liv som hornblåsare
SMI Förlag, Stockholm 2003
Telefon: 08-84 22 31,
E-post: b.belfrage@telia.com
Hemsida: www.belfrage.nu

SHS HORNWEEKEND

MOTALA 27-29/2 2004

Arsmöteshelgen med hornsällskapet gick av stapeln i Motala, liksom förra året. Det började på fredagen med att Per Görän från Göteborgssymfonikerna höll en mästartklass, parallellt med kvartettövning på olika håll. Efter middagen intervjuade Hans-Erik Holgersson (Holger) Bengt Belfrage, tidigare solohornist i Hovkapellet, med anledning av den nyutkomna självbiografen "Ein Heldenleben". Bengt bjöd vid detta tillfälle även på Wagnertuba-spel. Läs mer om Bengt i Holgers artikel.

På lördagsmorgonen höll Thomas Ekman föredrag om bland annat uppvärmning och munstycken. Han berättade även något om ett besök i en tysk toppmodern munstycksverkstad.

Så gick vi till Motala kyrka för att höra helgens tre solister, Per, Ib Lanzky-Otto och Thomas. Jag tycker att det är väldigt intressant att höra tre så olika musiker som här vid samma konsert. De olika solisternas karaktärer framträder genom spelet och det visar sig att olika spelstilar ger njutbar musik, var och en på sitt sätt. Ib Lanzky-Otto från Stockholmsfilharmonikerna framförde August Körlings romantiska Pastoral tillsammans med Åke Olsson, orgel. Thomas Ekman från Själlands symfoniorkester och pianisten Olle Sjöberg, Malmö Musikhögskola, fortsatte sångbart med Ave Maria av Franz Schubert och Vokalis av Sergej Rachmaninov. Efter en andakt avslutade Per Görän med George Barboteus Cinq piéces poetiques pour cor, nya stycken för mig; mycket franska och mycket fina karaktärsstycken.

Efter lunch höll Olle Sjöberg föredrag (seminarium) kring "Text och musik". Tanken är att man som hornist kan utveckla sitt uttryckssätt genom att spela lieder, och studera och frasera med texten. Olle demonstrerade metoden genom att hornisten Jonas Eklund prövade olika uttryck i Johannes Brahms Vergebliches Ständchen, den gripande Prison av Gabriel Fauré ur 20 Mélodies och Die Nacht av Richard Strauss. Kanske är det möjligt att överföra sångtexters artikulering till hornspelet, menar Olle, som förutom studier av själva textinnehållet vill

uppmuntra till experiment med vokaler och konsonanter.

Så var det tid för hornkvartettävlingen, den nu traditionsenliga. Juryn (Thomas, Per och Holger) påpekade att det som var viktigt för bedömningen var ensemblernas samspel, intonation och homogenitet, men även att gruppens muntliga presentation, sceniska närvaro och musikernas personlighet har betydelse för helheten. Första tävlande var kvartett nr 2 från Linköping, alias "COOL-kvartetten" (efter initialerna), bestående av Carl Hergils, Oskar Johansson, Oscar Tarrodi och Linnea Engström. De spelade Aeolian Suite av Leroy Ostransky, Pilgrimskören ur Tannhäuser av Richard Wagner och avslutade med Jägarkören ur Friskyttan av Carl Maria von Weber. Som nummer två tävlade Linköping nr 1, d.v.s Karl Fritzon, Gerda Pettersson, Anna Sindahl och Anders Lundmark. Deras musik var Tick-Tock March av Alan Danson, Melodi av W A Mozart samt Undan ur vägen av C M Bellman, i arrangemang av Staffan

Stolta vinnare av SHS kvartettävling

Sjösvärd. Från Borås kom en kvartett "på egen hand" med medlemmarna Alice Bautista, Jonatan Olofzon, Ida Fors och Matilda Hanson. Deras stycken var Tick-Tock March, Winter Sunset av Frank D Coefield och slutligen Stolta stad av C M Bellman/Sjösvärd. Sista tävlande var Klichékvartetten, sammansatt under helgen av musiker från Motala och Mölndal; Dennis Karlsson, Erik Håkansson, Kristina Axelsson och Sofia Nygren (från Norrköping). Kvartetten satsade på en humoristisk presentation och gjorde

sådant som hornister "brukar" göra, d.v.s. glömma noter, byta plats mellan satser och tömma byglar oändligt omständigt (hornistklichéer gav alltså ensemblenamnet). De framförde först An die Freude av Ludwig van Beethoven, så en Folkvisa av Johannes Brahms och avslutade med Jägarkören ur Friskyttan.

Efter en föredömligt kort juryöverläggning kom utslaget; Boråsensemblen vann genom sin kvalitet, dynamik och liv i musiken. Imponerande var den homogena klangen även efter stämbyten, den fina intonationen och de trevliga presentationerna. Förstapriset bestod av diplom, en Trisslott, godispåse och äran att få spela på konsert senare under dagen. Övriga ensembler tackades med godis och uppmuntrades att fortsätta sitt kvartettspel.

Eftermiddagens konsert i församlingshemmet presenterades av Holger (i hornslips, dagen till ära). Han berättade först något om Svenska Hornsällskapet för att sen släppa lös Ib och Olle i tätt samspel i Mozarts andra hornkonsert. Den sista satsen framfördes med humor. Man kan ju tolka de avbrutna fraserna i slutet som ett skämt på Leutgebbs bekostnad, och det gjorde Ib!

Thomas och Olle bjöd så på Ferdinand Ries Introduktion och Rondo, opus 113 nr 2. Den gode Ferdinand tog lektioner i fyra år av Beethoven och verkade de första årtiondena av 1800-talet bland annat som konsertpianist, t.ex. i Danmark, Ryssland och Sverige. Detta stycke har det mesta; drama, virtuositet och elegans och jag tyckte att det lät som Schumann ibland.

Eftersom Ries var äldre så kanske det var Schumann som inspirerades av honom. Thomas och Olle spelade mycket smakfullt och klangen av horn och flygel tillsammans var speciellt fin i den här musiken.

Boråskvartetten framförde samma program som vid kvartettävlingen, men Ingrid Rosengren ersatte Alice. Det var fint ensemblespel och säkert musicerande.

Så spelades sats ett ur Richard Strauss första hornkonsert av Kalle Pettersson, elev i Göteborg, och Olle. Det var kraftfullt

spel i ett välkänt stycke romantisk musik.

Per och Olle avslutade musikantiskt konserten i församlingshemmet (bra lokal för hornkonserter) med Jan Koetsiers Sonatina för horn och piano. Den här spännande musiken från ca 1950 är virtuos och påminner om Hindemith och jazz men även om Koetsiers läckra hornkvartett, Cinq nouvelles (något för nästa hornkvartettävling?)

Vid middagen på lördagskvällen utdelades W Lanzky-Ottostipendiet till undertecknad, med motiveringen: "För hennes hängivna engagemang och långvariga arbetsinsats alltsedan föreningens grundande 1993". Det var överraskande och jag fick inte fram många ord till tack just då. Blev dock väldigt glad och säger i stället här och nu som värmlänningarna: En får tacke.

Efter middagen fanns det möjlighet att spisa hornkonsert; den som ville kunde se en fantastisk inspelning på DVD med Schumanns konsertstycke för fyra horn och orkester från en konsert 1998 i Berlin. Stefan Dohr, Dale Clevenger, Ignacio Garcia och Georg Schreckenberger var solister med Berlinfilharmonin och Daniel Barenboim (TDK Collection). Skivan kan varmt rekommenderas!

Söndagen inleddes klockan 9 med

Anita Andersson,
årets stipendiat

mästarklass för Ib. Det var Kalle Pettersson som spelade Strauss andra hornkonsert, sats 1 (en morgontidig prestation). I en annan lokal berättade brassläraren Mikael Roos om elevvärvning och nybörjarundervisning i Motala.

Lagom till årsmötet anlände ordföranden Anna Ahlenius, som oturligt nog legat sjuk en tid innan helgen, för att leda själva årsmötet. (Heder till övriga styrelsen som genomförde helgen på ett så fint sätt!) Vid själva årsmötet godkändes förvaltning och ekonomi och sedan valdes en ny styrelse i Malmötrakten. Så presenterade Hans-Erik Holgersson planerna på en svensk hornbok. Det är tänkt att den ska innehålla biografier, diskografier, artiklar om hornpartier i svensk musik och en hel del annat. Det är ett intressant arbete med att dokumentera vår svenska hornhistoria som ligger framför oss. Det är tänkt att intervjuunderlag och annan information om projektet ska läggas ut på hornsällskapetets hemsida för den som är intresserad av projektet. Den som har idéer, synpunkter eller vill delta i arbetet kan kontakta Annmari Wangin och Hans-Erik Holgersson direkt. Mötet avslutades med en givande diskussion kring medlemsrekrytering, nordiskt hornseminarium i Sverige 2006, andra aktiviteter och tidningen Movitz.

Efter lunchen (servering av mat och fika var mycket bra ordnat under hela

helgen) bjöds vi på en avslutningskonsert i Musikskolan. Thomas, Ib och Olle spelade nybörjar-solostycken för horn och piano. Musiken var: Rysk vagsång trad/Paul Reade (mycket fint), Amabile, Juggler's March av Paul Harris, The Fortune-teller, Dorisk sicilienne av Harri

Thomas Ekman, Per Görän och Olle Sjöberg

Wessman, Hot Fried Rice (supersvängig blues med Ib!), Sweet Georgia Brown i arrangemang av Chris Wilson Smith, Pingvinparad av Jim Parker och Send in the Clowns av Stephen Sondheim/John Iveson (vackert för horn). Mikael Roos från Motala musikskola hade med sig en grupp mycket unga elever. De spelade tillsammans med Anders Rosén Mikael's eget material: Blues, Bonjour tous le monde, Kobojsare och till sist Fredsliljan av Jan Utbult. Ingrid Rosengren hade under helgen repeterat hornkör och denna 14 hornister starka ensemble avslutade passande hornweekenden med stycket Abschied vom Walde.

Text och bild: Anita Andersson

NYSTART PÅ SIBELIUSAKADEMIEN

Johan Feldtman heter en ung hornist i Stockholm, som bestämde sig för att söka utbytesstudier på Sibeliusakademien i Helsingfors och där under år 2002-03 studera för Timo Ronkainen. Det är alldeles uppenbart att Johan idag tycker att beslutet var väldigt bra och att året i Finland erbjöd stora möjligheter att utvecklas och komma vidare. Johan tycker

att han är en säkrare, bättre och mer målmedveten hornist nu än för ett år sedan. En bra utgångspunkt förhoppningsvis, inför det arbetsliv som väntar och som redan har börjat ta fart...

Det hela började med att Johan kände att han behövde miljöombyte. Efter fyra år på Musikhögskolan hade han behov av att gå vidare. Att valet blev just Sibelius-

akademien hade mycket med skolans goda rykte att göra, även om det kanske främst var läraren själv, Timo Ronkainen, som var det viktigaste skälet. Till saken hör nog också att Johan sen han var barn har tillbringat många somrar i Åbolands skärgård. Hans mamma är finsk och han pratar flytande finska. Sjövägen över Östersjön var alltså extra kort för honom. Det var

vid festivalen Lieksa Brass Week Johan först kom i kontakt med Timo. Där deltog Johan tre år i rad i mästar kurser för olika framstående lärare, bl a Radovan Vlatkovic, Marie-Louise Neunecker och en av Timos gamla elever, Markus Maskuniitty. Efter hand blev dock Johan mer och mer nyfiken på Timo Ronkainen eller "The Velvet Timo", som han också kallas på grund av sin vackra ton. Denna ton fick också Johan njuta av när Timo framträdde under festivalerna.

Efter en provlektion var saken klar. Johan skickade ett band med Mozarts tredje hornkonsert till Sibeliusakademien och beviljades ett utbytesår inom ramen för Nordplus, med stipendier för att bekosta studier och resor.

Bara horn för hela slanten

Ett villkor för att få studera utomlands som utbytesstudent är att man följer den egna skolans läroplan. För Johan innebar det att han endast ägnade sin tid på Sibelius åt huvudinstrumentet, valthorn.

En dag i veckan ägnas åt etyder, teknik- och skalövningar. En annan dag åt repertoar med pianoackompanjemang. På båda dessa lektioner hade Johan Timo som lärare. Dessutom hade han undervisning i ensemble för Kallervo Kulmala, en av de tre hornlärarna på akademien. Alla lektioner sker i princip i grupp, vilket fungerar väldigt bra på Sibelius, tycker Johan. Eleverna lär känna varandras spel och kan komma med konstruktiva synpunkter.

Tekniken i fokus

Timo Ronkainen är en erfaren solobläsare, verksam som stämledare i Helsingfors Stadsorkester. Bland hans många framstående elever kan förutom Markus Maskuniitty nämnas Esa Tapani och Esa Tukia. Han har mycket klara mål med undervisningen, som är tänkt att leda till att eleven blir en självständig artist och erövrar en solokapacitet. Det senare är inte helt okontroversiellt, eftersom en stor del av dem som kommer ut i arbetslivet i första hand kommer att arbeta i orkestrar och ensembler. Men Timos syn är att grunden även för en orkestermusiker måste vara att kunna uttrycka sig som solist. Det är viktigt för Timo att låta eleven spela stycken som inte är för svåra. I Johans fall innebar det att ta ner svårighetsgraden på repertoaren, för att få möjlighet att spela tekniskt så bra som möjligt. Det är hur man spelar, inte hur svåra stycken man spelar, som avgör på vilken nivå man befinner sig, menar Timo. Det Johan framförallt lärde sig tekniskt av Timo är hur man arbetar

med embouchure. På det området har Timo stora gedigna kunskaper som lärare. Kanske hänger det ihop med att han själv fick arbeta hårt för att lära sig tekniken. Enligt Timo är det tekniken som måste stå i centrum i undervisningen. Har man lärt sig den kan man uttrycka sig personligt och konstnärligt.

Uppmuntran och kritik

Men Johan fick också många stilistiska insikter, bl a om hur man fraserar så att man tar plats på rätt ställe i musiken – att timingen är central i interpretationen. En annan av Timos styrkor som lärare är hans sätt som människa och pedagog. Även om han menar att man ska spela personligt, blandar han aldrig ihop elevens person och prestationer. Det gjorde att det var lätt att ta till sig nödvändig kritik. Det blev inte en så stor sak, utan ett uttryck för att läraren tror på elevens förmåga att utvecklas. Timo är mycket noggrann och släpper inte en etyd eller en fras innan eleven lyckats åstadkomma en förbättring, vilket ibland kan vara prövande. Men det är också en

av hans styrkor. De framsteg man gör blir tydliga, tycker Johan, när man hela tiden får preciserade, konkreta synpunkter på vad som fungerar och inte. Samtidigt är Timo bra på att uppmuntra eleven och ge självförtroende inför olika uppgifter. Han är chosofri och har ett genuint intresse av att undervisa. Det visar sig inte minst i att han undervisar elever på alla nivåer, även barn.

Tydliga krav

Johan säger att upplägget av utbild-

ningen på Sibeliusakademien på många sätt skiljer sig från Musikhögskolan i Stockholm. Rent generellt kan man säga att kraven är högre och mer preciserade. Skolgången är uppdelad i olika examina; nämligen A-, B- och C-examina. Man tar först C, sedan B och därefter A. Under sitt år på Sibelius, nådde Johan fram till en B-examen. A-examen är den högsta och den kan man inte ta någon annanstans än på Sibelius. B- och C-examina kan man ta även på musikkonservatorierna, som finns i de större städerna i Finland. I princip kan man säga att man räknas som färdig musiker om man har en B-examen men inte med en C-examen. För varje examen finns särskild repertoar, särskilda etyder, orkesterutdrag, osv, som ska presenteras för en jury där ens egen lärare inte ingår. Själva examensprovet är uppdelat på två dagar. Den första är den praktiska delen, då man utan ackompanjemang spelar etyder, orkesterutdrag, transponeringar och delar av stycken. Den andra dagens prov har formen av en solo-konsert med ackompanjemang. På Johans konsert spelade han Glazunovs Reverie och Mozarts 3:e hornkonsert. Johan funderar på att återvända till Finland om ett inte alltför långt tag för att försöka sig på nästa examen: A-examen, som är upplagd på samma sätt som B-examen, med den skillnaden att eleven inför A-examen väljer stycken ur en repertoar med högre svårighetsgrad. Dessutom ingår en kammarmusikdel i A-examen. Det finns alltså angivet mycket detaljerat vad som krävs för varje examen, så att man ska kunna få kvittens på

att eleven befinner sig på en viss nivå när hon/han går ut. På den punkten skiljer sig examen också från Musikhögskolan i Stockholm, där man själv väljer stycken som man tycker passar en och där proven inte är lika avgörande.

Reflektioner

Som helhet var alltså året i Finland en väldigt positiv erfarenhet för Johan. Det var stimulerande att träffa så många finska och internationella hornpersonligheter, både på skolan och i konsertlivet. På det

sättet fick man också en inblick i olika länders horntraditioner. Det var överhuvudtaget utvecklande att få perspektiv på det svenska musiklivet genom att uppleva den finska musikkulturen. En sak som skiljer sig, enligt Johan, är musikernas status i samhället. Det tycks finnas ett stör-

re intresse i de bredare lagren för klassisk musik i Finland än i Sverige. Det gör att det satsas mer på musiken där än här, vilket bl a gör att man har råd med många gästlärare på Sibelius. Antalet professionella orkestrar är också stort i Finland. Genom att åka bort ett år får man lättare syn på

både för- och nackdelarna med det man är van vid hemifrån. Johan hoppas att fler skulle ta chansen att åka till Helsingfors och studera för t ex Timo Ronkainen.

Text och intervju: *Samuel Jarrick/
Anita Andersson*
Bild: *Rikard Favati*

RAPPORT FRÅN NORDISKT HORNSEMINARIUM 2003 I ASKOV, DANMARK

ELLER VAD MAN MINNS EFTER ETT HALVÅR

Jovisst, jag var där. Hur det var, jo, det var mycket givande. På många sätt. Och det var ju jättekul att få ett rejält tillfälle att spela horn så där mitt i sommaren. Jag lyckades övertyga min hornkompis Jalle att detta var en bra chans att utveckla hornspelet, och han i sin tur hade hört att det säkert skulle ges möjlighet att prova det danska ölet tillsammans med andra hornister.

Så bar det iväg med bil från sommarvistet på Österlen. I Malmö hämtade jag upp Jalle som kom med tåg från sitt sommarhus på västkusten. Efter ett par timmar på danska motorvägar anlände vi till musikfolkhögskolan i Askov, typ amerikanskt college-campus. Bra inkvartering, bra tillgång på lokaler. Här skulle vi vara en vecka. Enligt programmet skulle det bli hornkvartettspel, clinics, master class, ensemblespel, konserter, föredrag, m m. Var bara sex svenskar där: Ib Lanzky-Otto, Ingrid Rosengren, Annmari Wangin, Max Rubinsztein, Jarl Jonsson och jag.

Under seminariet hade vi tillgång till sex mycket kompetenta lärare, nämligen de fyra i American Horn Quartet; Kerry Turner, David Johnson, Charles Putnam och Geoffrey Winter, samt Frøydis Ree

Wekre från Oslo och Ib Lanzky-Otto från Stockholm. Fantastiskt, så bra! Sex dagar, sex lärare. Varje dag började med att lärarna i tur och ordning under 30 min presenterade sina uppvärmningsprogram eller

De svenska deltagarna: Övre raden fr v: Jarl, Max och Kennert; nedre raden fr v: Annmari, Ib och Ingrid. Foto: Thomas Elbro

dagliga övningar, beroende på hur de betraktade detta med uppvärmning. Sedan var det dags för clinic och master class. På eftermiddagen var det ensemble- och kvartettspel. På kvällen följde sedan föredrag eller konsert, varefter hornistgemenskapen odlades i större eller mindre grupper. Vi fick redan första kvällen lära oss att den danske hornisten inte dricker öl! Den danske hornisten dricker bajer!!

Jalle och jag är glada amatörer, vi gillar att spela horn, och ingen av oss visste vad som väntade oss, vi hade ju inte varit på något liknande tidigare. Vi hade bara hört att det säkert skulle vankas öl vid dagens slut. Vi hade hoppats på att få spela i en

kvartett som innehöll någon erfaren yrkeshornist som kunde instruera, tipsa och leda. Men nej, det blev inte riktigt så, det blev mycket bättre. Förmodligen var de flesta kvartetterna redan etablerade före seminariet. Arrangörerna satte ihop de kvarvarande så att Jalle och jag bildade kvartett tillsammans med två danska hornister, Henning och Bo, också de amatörer och i 60-årsåldern. Sedan kom Frøydis och Ib och instruerade oss. Det blev mycket lyckat.

För mig var detta med hornseminarium en ny upplevelse. Jag fick klart för mig att jag borde anteckna mig på schemat för att gå på clinic för lärarna. Först skrev jag Torlegård på en tid för Frøydis. Lite senare såg jag att någon strukit över mitt namn och skrivit dit Kennert i stället. (Aha, hornister har inga titlar att lägga bort). Sedan kom jag till min första clinic. Frøydis frågade efter mina noter och vad jag skulle spela, men eftersom jag inte visste vad detta gick ut på, så hade jag inte tagit med några noter. Men jag berättade att jag återupptagit hornspelade för tio år sedan efter ett uppehåll på 25 år och att jag ville få lite tips och råd i största allmänhet för att arbeta bort eventuella olater och fel. Sedan spelade något som jag kunde utantill, "Glädjens blomster i jorden mull". Jaha, sa Frøydis, det lät ju bra det där, men när jag spelade melodin en andra gång så började Frøydis peta på mina kinder och sa att "du har nog för mycket tryck mot

På
www.hornklub.dk
hittar du länkar till en
massa bilder från Askov.

överläppen, skjut ut underkäken lite och avlasta överläppen". Så var den lektionen slut.

Nästa dag var jag på clinic hos Ib. "Var har du dina noter, vad vill du spela?" Häpp, jag drog min bakgrund igen, och bad om tips och råd. Så spelade jag "Glädjens blomster" för Ib, som konstaterade att jag skulle bättra på min andningsteknik. Resten av lektionen handlade om att andas in maximalt, att spänna magen, att trycka på underifrån, att ha luftström. Så var den lektionen slut.

Tredje dagen var jag hos Kerry Turner. "Var har du dina noter, vad vill du spela?" Häpp, jag berättade mitt hornliv igen och spelade "Glädjen blomster". Nu var det fel på embouchuren. I det låga registret kan man sikta på vokalen a, och successivt som man spelar högre kan man gå igenom tyska alfabetets vokaler för att i det höga registret forma läpparna som om man uttalade tyskt y, dvs ü. Och inte nog med det, Kerry rekommenderade mig att byta munstycke, jag hade händelsevis med mig alla tre som jag ägde. Så var den lektionen slut.

Fjärde dagen gick jag till David Johnson. "Var har du dina noter, vad vill du spela?" Häpp, Jag drog min hornhistoria, men David bad mig inte att spela något, utan han pratade och pratade. Och han berättade att han hade en elev i Schweiz som var ämbetsman i statsförvaltningen, och till denne elev hade David

ställt frågan: "Varför tar du hornlektioner, du har ju ett välavlönat och bra arbete?" Och detta berättade David för mig! Så var den lektionen slut. Sedan gick jag inte på någon mer clinic. Jag gick istället och lyssnade på masterclass, dels för soloister dels för kvartetter, det kunde man också lära sig mycket av.

Henning, Bo, Jalle och jag hade blivit tilldelade ett rum för kvartettspel, som kallades Fuglebuet. Följaktligen kallade vi oss Fuglebukvartetten. Frøydis och Ib var våra instruktörer i kvartettspelande. Här hade vi noter med oss i tillräcklig mängd. Och vad vi spelade. Vi utnyttjade alla tillfällen. Efter kvällens föredrag/konsert tog vi en första bajer, sedan tog vi med oss ett par till, och gick till Fuglebuet och spelade kvartett tills bajern var slut framåt midnatt. Innan vi skildes efter veckan i Askov hade vi bestämt att återses på sensommaren hos mig på Österlen. Där hade vi en weekend med hornspel, och vi höll en musikalisk salong till vilken vi inbjudit gran- nar, vänner och bekanta. Nu planerar vi en ny träff under våren för att spela hornkvartett tillsammans igen.

Det fanns givetvis en rad gemensamma aktiviteter. Frøydis hade med sig ett alphorn, som de som ville fick pröva att spela på. Det var ju mycket spännande att

få försöka sig på det. En kväll höll Thomas Ekman föredrag om en välkänd dansk hornist som bildat skola i Danmark. En

American Horn Quartet. Foto: Bo Krappe

annan kväll underhöll David Palmquist med musik för valthorn, naturhorn och Wagnertuba. En kväll konserterade American Horn Quartet. Ib och Frøydis liksom några av kvartetterna medverkade också. Bland annat framförde Ib Hunter's Moon. De som upplevt Ib i den rollen vet vad det handlar om. En dag gjordes en utflykt till Aarhus, där vi gav konserter. En orkester bestående av 32 horn. Det var mäktigt. Frøydis spelade ett par solon på alphornet. Sedan förekom förstäss kvartettspel, men även flera nummer med horn och piano med olika solister inklusive Brahms horntrio med Ib på horn.

Sammanfattningsvis så var det en underbar vecka för en fritidshornist. Mycket nya intryck, ny spelteknik, ny andning, ny ambis, nytt munstycke, bättre omfång både nedåt och uppåt. Och nya vänner. Tack kära danska hornister som arrangerade.

Kennert Torlegård

Frøydis konserterar på alphorn på torget i Århus för åtminstone en mycket intresserad åhörare. Foto: Jarl Jonsson

BLEKINGE INTERNATIONELLA BRASS-AKADEMI SOMMAREN 2003

Sista veckan i juni 2003 ägde Blekinge Internationella Brass-Akademi rum i Karlskrona. Ett 80-tal deltagare från 6 nationer medverkade. Det var för 11:e året som det arrangerades och för 5:e gången som hornister var med.

Det var 5 hornister med vid kursen;

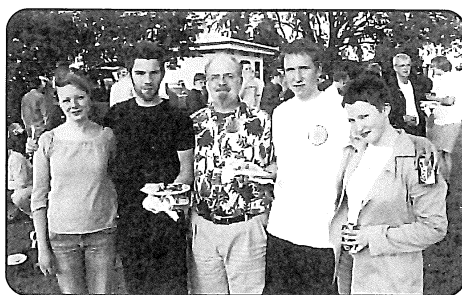
Magdalena Hjelm, Ingrid Oma Bakke, Johan Feldtman, Gustav Carlsson och under-tecknad. Många lärare och föreläsare var engagerade bl.a. St. Louis Brass Quintet, trombonisten Dudley Bright och barocktrumpetaren Reinhold Friedrich för att nämna några.

För hornisterna var det i huvudsak den amerikanske hornisten Thomas Bacon som dagligen jobbade med masterclass, orkesterstudier och hornensemble. Han var en erfaren hornpedagog med tips på många bra övningar och fokuserad på bra tekniska lösningar och "ambis" och

luftproblem. Klangligt var tyvärr Bacon inget föredöme och enligt min smak hade de medverkande hornisterna betydligt bättre och vackrare klang än Bacon. Thomas Bacon spelade vid en konsert Camille Saint-Saëns Morceau de Concert med pianisten Ida Mo. Tekniskt övertygande och klanderfritt. Som gammal Lanzkyelev satt jag vid konserten och längtade tillbaks till hornlektionen med just detta verk med Wilhelm vid pianot och hans oerhört musikaliska synpunkter av verket. Klangligt och musikaliskt bör man lyssna på Wilhelms inspelning av verket och glömma Bacons "tolkning" av Saint-Saëns Morceau de Concert.

Hans klang kom mer till sin rätt i St.

Louis Brasskvintet. Kvintetten lät väldigt bra och hade en avspänd och trevlig attityd

fr v: Magdalena Hjelm, Gustav Carlsson, Thomas Bacon, Johan Feldtman och Ingrid Oma Bakke

och framtoning vid sina konserter. Deras konsertprogram består av renässansmusik

och "lighter music" typ dixieland, balanserat av något seriösare verk, som t.ex. Anthony Plog. Undertecknad spelade bara brasskvintett under kursen. Mötet med trumpetaren Allan Dean var en höjdpunkt. Hans erfarenhet och professionella attityd till brassensemble och kammarmusik var oerhört lärorikt att få ta del av. Han berättade bl.a. en del om sin tid med New York Brass Quintet på 1960-talet.

Tyvärr blev Annmari Wangins pedagogiska seminarium inställt p.g.a. för få anmälningar. Synd! Var finns alla brasspedagoger sista veckan i juni? Åk till Karlskrona, väl värt ett besök, en vecka i sommar.

Text och bild: *Lennart Svensson*

GÖTEBORGS HORNKLUBBS JULFEST

Hornisterna samlades i Stenhammarsalen i Göteborgs Konserthus den andra måndagen i december för att träffas, spela och ha det allmänt trevligt tillsammans. Som framgick av affischen fanns det pepparkakor och P-O:s berömda glögg att inha. De erfarna tar det försiktigt med glöggen; P-O är nämligen kemist och den första klunken kan bli en spetsig överraskning.

Det hela öppnade med en suveränt framförd trumpetfanfar av Anthony Plog. Det var Peter Kubik och Jonas Karlsson från musikhögskolan som imponerade med sitt briljanta och rena spel. Det är ju tradition att bjuda in brassfolket från musikhögskolan. Andra år har man även haft hel brassensemble och detta inslag kommer vi nog att fortsätta med.

Sen var det en fint framförande av L-E Larssons Concertino med Kersti van der Lock som solist. Kersti är från Norge och går SNOA (Swedish National Orchestra Academy); tvåårig utbildning i Göteborg. En hornkvartett med Ingrid Bakke (Norge), Fernando Cintra de Andrade (Brasilien, SNOA-elev), Pär Söderström och Erik Solfjell (Norge), alla elever från musikhögskolan, spelade Radetzky-marsch och Ländler från de gröna böckerna.

Med förstärkning blev det sen en sextett: Drottningholmsmusiken, arrangerad av Kristoffer Öberg. De extra hornisterna var Kalle Pettersson och Hans Forsberg (IE), båda från musikhögskolan i Göteborg. Det var Pär Söderström som tog hand om den svåra och krävande förstahornstämman. Bravo!

Underhållningen avslutades med Fernando och undertecknad i ett roligt duettarrangemang av Mozarts fjärde hornkonsert, sista satsen. W Lanzky-Ottos kadens framfördes genom att hornisterna spelade var sin fras. Det gick undan och det var bara att hänga i. Kul!!

Efter en paus med mera glögg och allmänt mingel blev det stor ensemble, 8-stämmig med dubblering. Extrahornister inkluderade fd ordföranden Dan Hjalmarsson, Jonathan Linnarsson, elev från Vänersborg, Mats Johansson, elev från Lysekil, Olaf Svensson och Martin Andersson, Göteborg. Vi spelade Andante och Allegro av Lowell E Shaw. Detta är ett välskrivet stycke med många bra vändningar. Vi hade jätteroligt och själva framförandet var på en överraskande hög nivå.

Tack vare undertecknads fortsatta kontakt med Konserthuset har det varit

möjligt de sista åren att hålla festen i Stenhammarsalen på Konserthuset. Hur det blir i fortsättningen återstår att se. Det finns numera en ung styrelse i klubben, som troligen gjuter nytt liv i klubbens aktiviteter. På årsmötet bestäms den nya årsavgiften (troligen 100 kr) och alla är välkomna att

Malcolm dirigerar stor hornensemble.

teckna sig som medlemmar. Förutom julfesten blir det vårmöte och andra evenemang under året. Eventuella intresserade kan kontakta klubbens sekreterare:

Fernando Cintra de Andrade,
fernandocintra@lycos.com
031-811 749/ 0704-077 548.

Väl mött!!

Malcolm Anthony Page

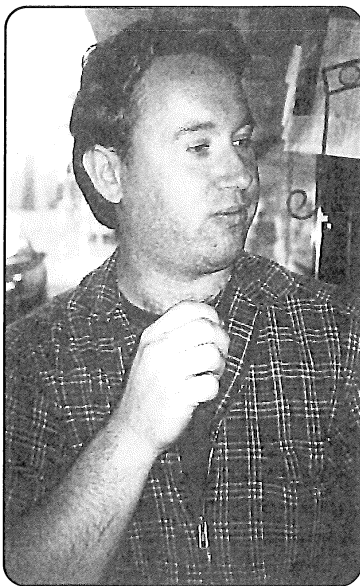
STEFAN ENGSTRÖM

1969 - 2003

Efter en tids sjukdom avled Stefan Engström den 21/8-03 i en ålder av 33 år. Det är med stor saknad vi tvingas konstatera detta. Många är dom som kan vittna om hans omätliga engagemang för hornet, musiken och inte minst operamusiken, men också hans passionerade förhållande till livet överhuvudtaget.

Stefan föddes i Uppsala och musicerade där i allt från gosskör till rockband. Valthornet fick han in där emellan studerandes för Sven-Åke Landström vid Kommunala Musikskolan, något han med nästan skräckblandad, men dock, förtjusning ofta talade om. Stefan spelade i många sammanhang i Uppsala men jag tror att hans tid i Uppsala Ungdomsorkester kanske låg honom allra varmast om hjärtat.

1990 gjorde Stefan sin militärtjänstgöring vid Arméns Musikpluton i Strängnäs och det var första gången jag träffade Stefan. Hans stora engagemang och rättframman sätt slog nog oss andra med viss häpnad i början. Utan att komma in på några lumparminnen vill jag nog ändå påstå att Stefans smittande intresse för horn starkt bidrog till att båda

lumparkompisarna Gunnar Rohlén (Hornist i Dalasinfoniettan) och jag själv (hornist i Malmö Symfoniorkester) överhuvudtaget arbetar som hornister idag.

Efter avslutad militärtjänst studerade Stefan musikteori i Uppsala för att 1992 börja vid Musikhögskolan i Göteborg. Där studerade Stefan för Sören Hermansson och Dick Gustavsson. Därefter började Stefan frilansa och han spelade i alla orkestrar i Göteborg och även många orkestrar runt om i hela Sverige. Allra mest spelade Stefan vid GöteborgsOperan där han vikarierade i flera år och fick glädjen att vara med om uppsättningar av flera av sina favoritoperor med R Strauss, Rosenkavaljeren -03

som absoluta höjdpunkt. Stefans kämparglöd kan bara beundras då han trots sin sjukdom lyckades genomföra dessa produktioner. Alla vi som kände Stefan vet också hur oerhört tacksam han var för det stöd han fick under hela denna tid av sina

musikerkollegor och inte minst av hans kära Jennyann Karlsson.

Under alla år Stefan arbetade fortsatte han hela tiden att ta lektioner bla för Pär Göran och Lisa Ford och många är de timmar Stefan tillbringat med att diskutera horn. Men när det kom till kritan så var det alltid människorna han mötte som intresserade honom allra mest. Hans raka sätt att ta folk väcker också många glada minnen.

Stefan i Marinens Musikkårs uniform

Stefans jordfästning ägde rum i Uppsala den 10/9-03 med en mycket vacker och stämningsfull ceremoni där familj och många vänner närvarade. Ingibjörg Gudlaugsdottir spelade E Griegs Våren och J Vidars Elegi för solotrombon. Jonas Albrektsson spelade Adagio ur Oboekonsert i d-moll av Marcello. En hornkvartett bestående av Johan Lindstrand, Thomas Lindgren, Gunnar Rohlén och Einar Öhman spelade Aldrig en Iris av C M Bellman och R Wagners Pilgrimskör ur Tannhäuser.

Einar Öhman

En minneskonsert för Stefan Engström ägde rum i Oskar Fredriks kyrka i Göteborg den 29/9 kl 18. Förutom solister medverkade frilansmusiker och musiker från GöteborgsOperan, Göteborgs Symfoniorkester och Göteborgs musikhögskola.

Program

Torn Eriks visa folkvisa,
arr N Lindberg

Aria J Rutter

If Music be the Food of Love

H Purcell, sång *Tore Sverredal*

Gammal Fäbodpsalm O Lindberg,

arr W Lanzky-Otto

Kvintett i g-moll, sats 2 W A Mozart

Sång G Mahler,

trombon *Ingibjörg Gudlaugsdottir*

Gabriels Oboe E Morricone,
oboe *Mårten Larsson*

Sången till livet ur Tosca G Puccini,
sång *Tore Sverredal*

ur Solosonat för horn V Bujanovski,
horn *Rune Brodahl*

Till Eulenspiegel-kvartett R Strauss

Ballad J Mitchell,

flygelhorn *Ulrik Höglund*

Pilgrimskören ur Tannhäuser

R Wagner

STUDERA HORN I LONDON

...EN RESUMÉ AV EVA-TEA LUNDBERG SOM SETT
LONDON PASSERA REVY UNDER ETT HEKTISKT ÅR

Som alla musikhögskolestudenter har märkt går fyra år väldigt fort. När mina hornstudier i Göteborg började närma sig slut var jag inte direkt redo att kasta mig ut i arbetslivet. Samtidigt kunde en begynnande skoltrötthet anas samt ett desperat behov av luftombyte. Att söka sig utomlands föresvävade mig som ett alternativ i fjärran, men jag visste ingenting om vilka lärare eller skolor som var bra och kände inte många hornister som kunde ge mig råd. På BIBA-kursen i Karlskrona år 2001 var Hugh Seenan gästlärare och efter några lektioner med honom tyckte jag att det verkade vara en bra idé att söka till Guildhall School of Music i London, där han undervisar. Sagt och gjort.

Utbildningen som jag sedermera gick och som jag ska berätta lite om kallas PDOT – Post Diploma Orchestral Training Course. Kursen är avsedd att förbereda musikstudenter som gjort klart sin grundutbildning för orkesterlivet. Så sker genom arbetslivsrelaterade moment som orkesterspel, lektioner, provspelnings- och framför allt många timmars instudering av musik.

Fyra år i Göteborg flög som sagt snabbt förbi. Men ett år i London går ändå fortare! Det kan var bra att vara medveten om det och planera ungefär vad man vill hinna med. (Det kan vara bra att planera sina utflykter också – undvik Oxford Street på helgerna!) Den här utbildningen är dyr, men man får valuta för pengarna bara man jobbar hårt. Det finns stora resurser på Guildhall, särskilt i fråga om lärare. Det skall tilläggas att man kan söka ett extra år medan man går utbildningen, många går alltså i praktiken två år och koncentrerar sig det andra året bara på hornlektioner och orkesterspel. För min egen del passade ett år i högt tempo bra.

Orkesterkursen har funnits länge på Guildhall och är ganska välorganiserad. Många söker sig dit, som jag, för att studera för bra lärare och närma sig Londons musikliv. Guildhall samarbetar

med LSO och Philharmonia Orchestra och det är en viktig del av utbildningen att lyssna till repetitioner och även att spela tillsammans med dessa orkestrar. Som "sit in" (se nedan) får man chans att uppleva arbetet i orkestern inifrån, med hjälp och tips från musikerna. Det är trevlig stämning om än lite nervöst de första gångerna. Men när man väl blivit varm i kläderna som "prao" är det inte så dumt att bumpa David Pyatt, eller att få studera Boulez och Ashkenazy, med flera, in action!

Skolan ligger mitt i city, i samma byggnadskomplex som LSO, det vill säga i Barbican Centre. Därför är det lätt att slinka in på konsert flera gånger i veckan om man vill. Det finns ju förstås också ett enormt utbud av allt från jazz till opera att

dau; uruppförande av körmusik med The Tallis Scholars, med mera, med mera... Kanske det bästa med London är hur lätt det är att få lyssna till sådana världsartister? Det är bara att gå och köpa en biljett! Några vänner till mig såg förresten vända konsert som LSO gav under förra året. Halva konserterna åtminstone – de brukade smyga in efter pausen! Så sparades många studentslantar i en dyr storstad...

Av hornlärare på GSMD finns följande att välja mellan: Jeffrey Bryant, Jonathan Lipton, Hugh Seenan och Richard Bissill. Skolan har även en lärare på naturhorn, Andrew Clark. Gästprofessor är David Pyatt. Som undergraduate student kan du studera för en eller två olika lärare, som

postgraduate upp till fyra. Själv tog jag lektioner för Seenan, Bryant och Lipton, tre lärare med mycket olika pedagogik. En bra kombination visade det sig! I korthet är Hugh mycket drivande och rakt på sak. Jeffrey har en mera psykologisk och lyssnande utgångspunkt och Jonathan kör den amerikanska modellen: jobba länge, noggrant och metodiskt. Han är en riktig "problemlösare", särskilt när det gäller bekymmer med embouchure eller problem i det låga registret! En rekommendation till eventuella blivande studenter är att åtminstone pröva två olika lärare, de har alla så mycket erfarenhet

och det är intressant att ta del av deras olika filosofier. Trots att samtliga har aktiva musikerkarriärer tar de sin undervisning på stort allvar och de flesta av dem har en väl utarbetad pedagogik. Dessa killar vet förstås också ALLT om orkesterspel som en blivande orkestermusiker kan undra över!

Hornklassen på Guildhall bestod förra året av sexton studenter, varav tretton undergraduate. De allra flesta undergraduate students kommer från England,

försöka hinna med på andra håll i London. Några höjdpunkter i fjolårets konsertkalender var samtliga "Canticles" av Britten med Ian Bostridge; Mahlers 5:a med Berlinfilharmonin (Rattle) och Keith Jarrett Trio, båda på Royal Festival Hall, dock inte samtidigt; en mycket romantisk tredje hornkonsert av Mozart med Timothy Jones; Brahms och Woods horntrio med David Pyatt; Plácido Domingo i "Pagliacci" på Covent Garden; konserter med Herbie Hancock och med Brad Mehl-

Skottland eller Irland, men man kan söka grundutbildningen även om man kommer från till exempel Sverige. Standarden på hornspelet är överlag mycket hög, även bland de yngre studenterna. Det är fascinerande vilka snabba framsteg förstaårsstudenterna gör, oavsett vilken nivå de ligger på när de kommer in på skolan. Där ser man tydligt vilken hög klass undervisningen på Guildhall håller.

Undervisningen i PDOT består i korthet av följande moment:

Individuella lektioner: 45 stycken totalt, fördelade på tre terminer.

Obligatoriska kurser: Dessa kurser klaras av termin ett. De har akademisk inriktning, och berör bland annat forskning (en konstnärlig utbildning i London är långt mer akademisk än vi svenskar är vana vid!) Här gäller det att ha ordboken till hands, så att du kan tävla med dina brittiska kollegor!

Valbara kurser: Två eller flera. Här kan du välja ur en kurskatalog med allt från forskning till pedagogik. Självtalade jag kammarmusik och improvisation.

Stämrep: Träblås, brass och slagverk spelar tillsammans. Varje vecka studeras nytt material ur orkesterrepertoaren.

Konserter/opera: Ett projekt per termin. Under 2002/03 spelade vi "Daphne och Chloë" av Ravel, Beethovens nionde symfoni samt Nielsens "Maskerad".

"Sit in": Du deltar i LSO's repetitioner, i orkestern eller som publik.

"Side-by-side": Du deltar i Philharmonia's repetitioner där du spelar en egen stämma, eller

som publik. Inför dessa repetitioner studeras musiken in vid stämrep på skolan, ledda av musiker ur orkestern.

Platforms och masterclasses: med någon av skolans hornlärare, professor David Pyatt eller inbjudna hornister från när och fjärran. Varje måndag är det dessutom "Horn Club". Här spelas hornensemble, diskuteras ämnen som "vad är värst: betablockerare eller ett par öl innan konserten?" och ibland är det föreläsning eller konsert med celebriteter som till exempel "The TransAtlantic Horn Quartet"

Set works: Din bästa anledning att

INTE gå på den där puben! Fyra mycket tjocka böcker med orkesterutdrag som juryn på domens dag skall slå upp och be dig spela, förhoppningsvis inte helt á vista. Är juryn grym så ska du också redogöra för vad som för övrigt händer i orkestern just på det stället, vad Bruckner spelade för instrument och hur många horn Strauss skrev för som mest. Och vem spelade Ondes Martenot på uruppförandet av Turangalila-symfonin? In med dig i studentrummet och plugga alltså! Fast har man som jag tänkt att återvända till Sverige med sina efter omständigheterna snälla provspelningar – utan á vista! – så kan man ju ta det lite lugnt. Det finns ju mer att njuta av i London än fotokopierade Brahms-symfonier.

Glömde jag förresten nämna wagner-tuban? Ett obligatorium om du spelar låghorn och detta förtjusande instrument skall förstås också upp till granskning på din examensdag.

Några råd om att söka till GSMD och att bo i London

Känner du dig lockad att söka någon av Guildhalls diplomutbildningar får du vara ute i tid. Ansökningstiden brukar gå ut den 1 oktober, alltså ett år innan kursen startar. Om du väljer att skicka ett kassettband kan du söka lite senare, i november, men det är att rekommendera att åka och visa upp sig för juryn. Väl i London finns ju mycket att roa sig med och Ryanair kan ta även en fattig student dit för ungefär lika mycket som man pungar ut för en

Lektion med Hugh

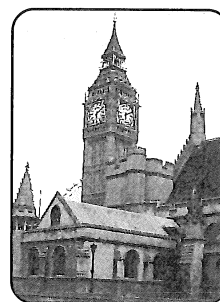
tågbiljett till Malmö. Provspelningarna till diplomkurserna brukar vara i början av december. Ett obligatoriskt stycke och orkesterutdrag skickas ut några veckor i förväg. Du ska även förbereda ett fritt valt stycke. Observera att för att få börja på en postgraduate course måste du ha examensbevis från musikerutbildning. Det kan alltså vara en god idé att ta itu med den där MOS-resten du har kvar sen tvåan, om du vill kunna mingla med Londons hornelit nästa höst...

Avgiften för PDOT var 2003/04 £5,370. Du kan söka ett stipendium genom Guildhall om du blir antagen, det brukar

täcka ungefär en tredjedel av kostnaden.

När du blivit antagen till Guildhall är det dags att fundera på var och hur du vill bo. För enkelhetens skull valde jag det bekvämare alternativet och installerade mig på skolans studentresidens, Sundial Court. Detta hus är ett gammalt bryggeri ombyggt till fyrarumslägenheter med allt man kan önska sig av engelsk bekvämlighet, som heltäckningsmattor, plastade sängar, brandövningar vid strategiska tidpunkter (läs mitt i natten), mycket tunna dörrar och värmeelement som kollapsar – företrädesvis

när det är som kallast på vintern. Hyran för ett litet studentrum i detta residens ligger på drygt 5000 SEK. Fördelen med att bo på studenthemmet är att det ligger ett par minuter från skolan och väldigt centralt. Det är också ett praktiskt sätt att knyta kontakter med andra studenter.

Big Ben

Alternativet är att slå sig ihop några stycken och hyra en lägenhet eller ett hus. Men du kommer knappast billigare undan eftersom du då kommer att behöva köpa buss- eller tunnelbanekort. De som hyr ut sina hus tar oftast ordentligt betalt. Självtalade jag inte att det var värt att spendera flera timmar om dagen på kollektivtrafik, men ska du stanna mer än ett år kan det nog vara skönt att komma bort från skolans område på kvällarna. Kommer man en bit ut från city så kan man bo ganska grönt och fint. Å andra sidan kan du aldrig lita på kollektivtrafiken i London så du kommer att leva i ständig skräck för att inte komma i tid till repet/lektionen/föreläsningen. Konstigt nog är de engelska orkestermusikerna aldrig någonsin försenade. Men de har väl något hemligt knep.

Mer information om Guildhalls utbildningar och hur man söker dem finns på <http://www.gsmd.ac.uk>

Ta gärna kontakt med mig om du vill veta mer om hur det kan vara att bo i London eller om du har frågor om undervisning eller något annat!

evatea@hotmail.com

Eva-Tea Lundberg

WIEN

SAMTAL MED MAGNUS FRANZÉN, HORNIST I KUNGLIGA FILHARMONISKA ORKESTERN I STOCKHOLM

Den 2:a november 2003 gavs en annorlunda, men för den skull välbesökt och bejublade konsert i Grünewaldsalen. Medverkande var besökande Wiener Horn Ensemble samt Kungliga Filharmonins hornsektion, som bjöd på en 2 timmar lång hornfest med verk för 4 till 12 horn. Vi som var där kan vittna om en synnerligen hög nivå, musikalisk som teknisk, en elegant, energisk och jovialisk konsert som var rena vitamininjektionen i höstrusket som håller i sig än.

Upprinnelse

Kungliga Filharmoniska Orkesterns hornstämman hade länge pratat om att åka till Wien för ta lektioner, och när Annamia Eriksson, hornist i Hovkapellet åker dit våren 2002 för att studera för den legendariske Roland Berger bereds väg för ett besök av KFO. Stämman reser dit sommaren 2002 och tar två lektioner av Berger.

A: Hur såg undervisningen ut?

M: Berger jobbade i princip uteslutande med luft och med klang: Klangvorstellung är den viktigaste beståndsdelarna i wienarnas hornspel.

Men när Filharmonikerna även ville ta en lektion av WPO:s solohornist Wolfgang Tomböck blev det nej.

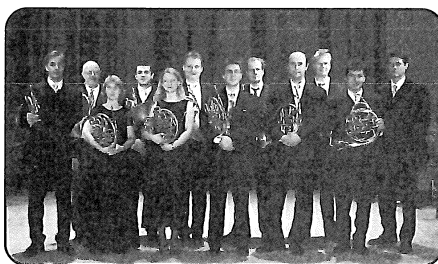
M: Det var absolut inte av högfärd, tvärtom, Tomböck var helt enkelt obehövlig med att undervisa kollegor från en annan orkester. Däremot var han intress-

Wienerhornet är ett enkelhorn i F som skiljer sig på en rad punkter från dubbelhornen. Instrumentet är smalmensurerat med relativt liten klocka som praktiskt taget alltid är försedd med krans. Att det har sitt ursprung i naturhornet märks kanske tydligast på F-kroken, ett slags löstagbart munrör. Även ventilerna är unika, dom både primitiva och eleganta "Wienerpumpen". Idag tillverkas dom av instrumentmakare såsom Jungwirth, Haagston och Yamaha.

erad av att spela tillsammans, så det ordnades så att KFO:s och WPO:s stämmor träffades och musicerade tillsammans på Staatsoper.

Samarbetet kommer igång

En givande dag för svenskarna, men

tydligt också för österrikarna som redan samma kväll ringer och undrar om man inte kan träffas även dagen efter, och så rullade det på. Snart blev det tal om skivinspelning. Ursprungligen skulle KFO-hornisterna spela in ett spår på en skiva med bidrag av allehanda hornister,

Endast tre orkestrar i världen använder wienerhorn: Wiener Philharmoniker (dvs Staatsoper) och Volksoper, samt Brucknerorkestern i Linz.

som skulle påvisa klangskillnaderna i olika delar av världen. Men snart hade det hela utvecklats till Dubbelfilharmoniker-konsert med skivinspelning. Under hela hösten -02 och våren -03 jobbade Magnus med kollegor hårt med Hans Wadauer (hornist och ledare för Wiener Horn Ensemble) för att få fram dom nödvändiga finansiella medlen. Österrikiska staten visade sig inte vara njugg utan bidrog med en väsentlig del av kostnaden. Även från svenskt håll kom pengar trillande, framför allt från Kungliga Filharmonikernas Vänförening och SAMI, som med det gjort sig förtjänta av ett stort tack. Också Konserthusstiftelsen förtjänar ett varmt tack i det att den inte bara bidrog med en stor del av

finansieringen utan även tog med Stockholmskonserten under satsningen Filharmoniker i närbild, vilket i sin tur tillät att den kom med i generalprogrammet. En viss förvåning får man väl ändå uttrycka över att projektet inte lyckades väcka något intresse hos svenska ambassaden i Wien.

Konserterna

A: Hur var det att repetera med era wienska motsvarigheter?

M: Smidigt, de var mycket medvetna och tydliga med hur dom ville ha saker och ting, men på ett ödmjukt sätt. Personkemin stämde direkt och vi hade helt enkelt supertrevligt på repetitionerna.

A: Det österrikiska och svenska klangidealet skiljer sig en del, kan man säga att ni arbetade med att närma er varandra eller var det snarare att ni höll på särarterna?

M: Inget sånt förekom på något medvetet plan när nu samarbetet fungerade så bra, men måste jag välja så höll vi nog mer på särarten.

A: Jag noterade att ni på svenskt håll mer eller mindre konsekvent placerade er på wienskt manér, dvs. med 1:a-horn längst till vänster från publiken sett?

M: Vi vände oss vid det under repetitionsarbetet i Grünewaldsalen och upptäckte vissa fördelar med det, framförallt balansmässigt och att det låter bättre ut. En annan fördel blir ju att man bygger ackorden underifrån när överstämmorna hör basstämman tydligare, snarare än uppifrån

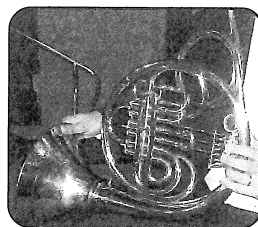
och ner som tendensen annars är. Det blir ju så klart lite svårare för lägsta stämman som kan uppleva problem med att höra framförallt 1:a-hornet, men det var det värt.

A: Konserten i Wien var i Beethovensalen i Palais Palfy, var det samma program?

M: Ja, förutom Festival Fanfare och Drottningholmsmusiken, som tillkom i Stockholm.

A: Hur var mottagandet?

M: Mycket bra, ett hundratal entu-

siaster däribland ett antal pensionerade hornister från WPO, med både jubel och stående ovationer.

A: Var det något särskilt verk som vann publikens gillande?

M: Dom verkade särskilt tycka om Rasmussens Hornkvartett.

Tomböcks tips:

Är man lite sliten kan man gnida in lite äppelcidervinäger på läpparna, det gör susen.

Inspelningarna

A: Vi var några stycken som väntade på er i baren efter konserten, och fick trösta oss med diverse förfriskningar. Ni fick visst "kvarsittning", och det efter en nog så krävande konsert?

M: Jo, vi gjorde en del kompletteringar dels för skivinspelningen, dels för radioupptagningen. Det var inte så jobbigt som det kanske låter, mest fick vi sitta och vänta på att tekniker och producenter hade fått det som dom ville ha det. Men det var vårt eget val, så vi var glada.

A: På tal om det?

M: Det gjordes alltså en radioupp-

tagning av konserten som kommer att sändas i tre delar nu under våren (I skrivande stund är inga utsändningstider spikade, så håll utkik). Vad gäller skivan är den planerad för mars -04, och kommer att kunna beställas av Magnus Franzén på mi.ma@comhem.se

Självfallet rekommenderas även Wiener Horn Ensembles skiva med den talande titeln Lebenszeichen (Livstecken, av många ansett som svar på London Horn

Magnus tips:

Ska man spela i riktigt lågt register kan man lätt bli lite (för) låg: då kan man skjuta in stämbygeln helt så hittar man rätt i intonationen. Ska man dessutom spela riktigt starkt kan man ta greppet en halvton högre och bända ner tonen (Om det är långa toner, alltså!)

Sound-skivan.) <http://www.whe.ch.vu>
<http://www.hurricane.at/gvlaschits/WHO.html> Skivan finns också att köpa i Brass-Specialistens butik.

För den som vill lära sig mer om wienerhornet: <http://iwk.mdw.ac.at/>

Forschung/english/wrinst/vhorn.htm

Framtiden

Konstellationen är av Esa Tapani inbjuden till IHS i Valencia juli -04, men som alltid gäller det att ordna finansiering, så det är fortfarande ovisst. Sommarkurs sommaren -05.

Alla wienerfilharmoniker är anställda av Staatsoper: man ansöker sedan om medlemskap i WPO.

Filharmonin, som startade som en herrklubb (!) har ingen administration utan alla turas om att sitta i styrelsen och att planera turnéer o.d. Å andra sidan går alla intäkter oavkortat till medlemmarna.

Slutligen låter Magnus hälsa att wienarna tillhör hans absoluta hornfavoriter, i alla kategorier. Och jag som åhörare kan inte annat än hålla med och tacka för en konsert som var någonting sjusärdeles utöver det vanliga, och själv kommer jag att minnas den 2:a november som dagen då berget kom till Mohammed.

Alexandre Grand-Clement

HÖRT & HÄNT

ANSTÄLLD

Gratis! säger vi till **Elinor Berg** som fått fast anställning som hornist i Marinens Musikkår i Karlskrona.

STIPENDIAT

Alexandre Grand-Clement Har tilldelats Musikaliska Akademiens utlandsstipendie för instrumenttekniker. För stipendiet skall han besöka wienerhornmakaren Andreas Jungwirth i Österrike.

SOLISTKVARTETT

Gävle SymfoniOrkesters egen hornsektion var i höstas solister. Anförda av solohornisten **Berndt**

Johansson spelade de Schumanns Konsertstycke för fyra horn och orkester. De övriga i sektionen är **Ulf Linde**, **Eileen Thormodsén** och **Elisabeth Åkervall**.

DUBBEL HAYDN

Ayman Al Fakir och **Stina Borg** spelade i höstas Haydns dubbelkonsert med Botkyrka Orkestersällskap. Även på skottdagen var Ayman solist i

samma stycke, men då med **Thomas Lindgren** som den andra delen i solistduon. Denna konsert var det Stockholms Akademiska Orkester som stod för akompanjemanget. Skottdagskonserten avslutades med ett extranummer, en kvartett ur de gröna böckerna; Fidele Grünröcke. **Alexandre Grand-Clement** och **Joachim Starck** som spelat i orkestern under konserten gjorde kvartetten fullständig.

NEDSKÄRNINGAR

Svenskt musikliv drabbas just nu av stora nedskärningar runtom i landet. Länsmusiken drabbas hårt.

I Östersund planeras att 12 musikertjänster ska försvinna (1 horn tjänst). Dessa tjänster planeras att ersättas av frilansmusiker företrädesvis

inom genren världsmusik. I Kristianstad planeras 12 musikertjänster försvinna (1 horn tjänst). Chefen för Musik i Syd, Martin Martinsson, kommer förmodligen bli ihågkommen och berömd i svenskt musikliv som den chef som sparkat flest musiker. Han har även nedläggningen av Stockholms Blåsarharmoniker på sin meritlista. För en utomstående betraktare verkar de 12 nedläggningshotade musikerna finansiera den nya konsert- och dansscenen – Palladium i Malmö - som i skrivande just invigts.

Musikteatern i Malmö står för stora omställningar. Sparkravet från kultur-

politikerna är ca 20 miljoner kr (50-60 tjänster). Risken att orkestern drabbas är mycket stor. Horngruppen i orkestern har f.n. en vakans.

Lennart Stevensson

STIPENDIAT OCH SOLIST

Annamia Eriksson spelade Strauss första hornkonsert med Kungliga Musikhögskolans symfoniorkester i augusti förra året. Senare under hösten tävlade hon om Solistpriset, där hon gick

till kvartsfinal. Detta medförde att Annamia tilldelades Musikaliska Akademiens stora utlandsstipendium à 75 000 kronor. Gratulerar!

Foto: Anita Andersson

KALENDERN

6 april kl 20.00

Håkan Nyqvist och hans grupp Horncraft spelar musik från sin nya skiva på Fasching i Stockholm. Även **Anders Kjellberg** och **Tommy Knutson** medverkar på horn. En del nytt material blir det också.

25 maj kl 19.30

Grünewaldsalen, Konserthuset i Stockholm: György Ligetis Horntrio spelas av **Den Danske Horntrio**.

28 juni - 3 juli

Blekinge Internationella Brass-Akademi,

med bl a ett pedagogiskt seminarium med **Annmari Wangin** och **Maria Becker Gruvstedt**. Det ryktas om att en hornist från wienerfilharmonikerna kommer att vara hornlärare. Mer info inom kort på www.musikiblekinge.com

NORRBOTTNISK BRUDMARSCH

ARR: HOLGER